

Gemeenteraad

uw brief van: ons kenmerk: bijlage(n): datum:
20.3003489 2 13 november 2020

Onderwerp: Ontwikkelingen en transformatie jeugdzorg

Beste Raad,

In oktober 2019, in maart en in juni 2020 hebben wij u schriftelijk geïnformeerd over ontwikkelingen bij de uitvoering van de Jeugdwet. Ook hebben we u het afgelopen jaar via informatiebijeenkomsten bijgepraat over de jeugdzorg en het team Jeugd en Gezin. Hiermee hebben we invulling gegeven aan de motie 166 uit 2019.

Graag brengen we u via deze brief op de hoogte van de actuele stand van zaken. In deze brief gaan we in op de prognose, de kostenontwikkelingen en aanpak die gekozen is om meer grip te krijgen op de kosten van Jeugdzorg. Ook besteden we aandacht aan de wijze waarop we werken aan de transformatieopgave (waaronder het uitvoeringsplan getransformeerde en betaalbare jeugdhulp).

Prognose uitgaven jeugd 2020

Uitgaande van de nu bekende situatie over 2020, ziet het kostenoverzicht voor jeugd er als in onderstaande tabel aangeven uit. Bij dit overzicht moet wel worden aangegeven dat we prognoses op basis van de situatie per 1 oktober aan u presenteren. Het laatste kwartaal is meegenomen in de cijfers op basis van verwachtingen. De definitieve realisatiecijfers kunnen we voor 1 maart 2021 presenteren.

Jeugd	2017	2018	2019	2020
raming	14.056.180,00	13.935.494,00	13.939.757,00	15.054.475,00
begrotingswijziging	15.445,00	-698.289,00	-2.334.994,00	-1.807.669,00
saldo begroot	14.071.625,00	13.237.205,00	11.604.763,00	13.246.806,00
werkelijk	16.815.272,60	17.237.172,84	16.834.444,32	18.108.339,62
tekort	-2.743.647,60	-3.999.967,84	-5.229.681,32	-4.861.533,62
weerstandvermogen			2.900.000,00	2.900.000,00
incidentele compensatie Rijk			1.150.000,00	850.000,00
(voorlopig) resultaat jaarrekening			-1.179.681,32	-1.111.533,62

Toelichting

De kosten voor jeugdhulp fluctueren over de jaren heen. Daar waar we in 2019 minder kosten hadden dan in 2018, zien we in 2020 weer een stijging van de kosten. Wat we voorts zien is dat de geraamde kosten steevast lager liggen dan de realisatie. In overleg met uw raad is besloten te kiezen voor een hoog risicoprofiel en bij eventuele overschrijdingen dekking te vinden in enerzijds de incidentele rijksmiddelen en anderzijds het weerstandsvermogen.

Ook in 2020 zien we een geprognostiseerde overschrijding van de begrote middelen. Op grond van de onze laatste prognoses moeten we (voorzichtig) concluderen dat het weerstandsvermogen en de incidentele rijksmiddelen tezamen waarschijnlijk niet genoeg zijn om alle verwachte kosten in 2020 te kunnen dekken. In de paragraaf 'Nadere uitsplitsing van de kosten' gaan we hier verder op in.

Hoewel er fluctuatie in de kosten te zien is, is de trend over de afgelopen vier jaar een stijgende. Dit maakt duidelijk dat een onverminderde inzet op kostenbeheersing en transformatie (waaronder normalisatie en de-medicalisering) ook de komende jaren noodzakelijk is. In de paragrafen 'Maatregelen kostenbeheersing' en 'Transformatie' gaan we daar dieper op in.

Kanttekening

De prognose voor 2020 moet met de nodige voorzichtigheid worden gezien. Omdat we voor het laatste kwartaal (i.c. de laatste vier maanden) niet beschikken over de werkelijke realisatiecijfers, zijn we aangewezen op de prognoses. Bij het maken van de prognoses, moet een aantal aannames worden gedaan, waarvan pas achteraf blijkt of deze correct zijn geweest. Zo hebben we een aanname moeten doen over het aantal jeugdigen dat in de laatste vier maanden van het jaar zorg zal ontvangen en over de intensiteit van die zorg. Het aantal jeugdigen in zorg fluctueert van maand tot maand. Pas wanneer de zorgaanbieders hun productieverklaringen indienen hebben we definitieve duidelijkheid over dit soort zaken. Dit zal naar verwachting in februari /maart 2021 zijn. Wanneer de accountant deze productieverklaringen heeft gecontroleerd, is ook duidelijk in welk boekjaar de verplichtingen een plek behoren te krijgen op basis van de geldende regelgeving. Dit zal naar verwachting in april 2021 zijn. De cijfers van 2020 in de tabel moeten dan ook met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd.

Nadere uitsplitsing van de kosten

In de tabel op de volgende pagina hebben we de post jeugd verder uitgesplitst en vergeleken met 2019. Ten opzichte van de eerste tabel in deze brief zijn ook de uitgaven voor preventie (o.a. kinderopvang, maatschappelijk werk) en leerlingenvervoer meegenomen.

De belangrijkste stijging van de kosten zit in de post 'specialistische jeugdhulp'. Rekening houdend met de kanttekeningen die in de vorige paragraaf zijn genoemd, lijkt het er op dat de oorzaak hiervan ligt in:

- een stijging van het aantal cliënten met jeugdhulp (ca 80). Deze groei van het aantal jeugdigen zorgt voor een stijging van de uitgaven met € 956.320.
- de omzetgarantie die we aan zorgaanbieders hebben gegeven in verband met COVID-19 (ca. € 250.000).

Samen is dit € 1.206.320, hetgeen grofweg overeen komt met de overschrijding van 1,1 mln.

Jeugd	2019	2020	verschil 2020 t.o.v. 2019
Directe kosten			
Preventie	1.364.086,08	1.598.309,31	234.223,23
Leerlingenvervoer	610.047,65	634.448,48	24.400,83
dyslexie	313.324,76	296.838,92	-16.485,84
pleegzorg	1.855.437,57	1.022.421,38	-833.016,19
spec jeugdhulp	10.207.183,06	12.048.532,07	1.678.987,63
landelijke inkoop	96.802,94	37.883,58	-58.919,36
Maatwerkafspraken	302.935,00	295.829,00	-7.106,00
PGB	345.420,08	273.883,58	-71.536,50
subtotaal	15.095.237,14	16.208.146,32	950.547,80
Indirecte kosten			
Gecertificeerde instellingen	1.435.904,18	1.572.461,30	136.557,12
Zorgbelang	10.303	10.201	-102,00
SDF	293.000	317.531	24.531,00
subtotaal	1.739.207,18	1.900.193,30	160.986,12
TOTAAL	16.834.444,32	18.108.339,62	
Begroot	15.654.763,00	16.996.806,00	
TEKORT	-1.179.681,32	-1.111.533,62	1.111.533,92

Maatregelen kostenbeheersing

Acties en initiatieven op rijksniveau

Meer rijksmiddelen voor sociaal domein

Op meerdere fronten (onder andere via de VNG, door gerichte initiatieven zoals petitie, vanuit meerdere gemeenten en via de media) wordt bij de Rijksoverheid aandacht gevraagd voor het structureel verhogen van de uitkering van het Gemeentefonds. De tekorten in het sociaal domein zijn immers niet beperkt tot de gemeente Heerenveen, maar zijn een breed gevoeld landelijk probleem. Tot nu toe hebben deze initiatieven weliswaar geleid tot extra incidentele middelen, maar niet tot structurele financiële verbetering.

Op rijksniveau wordt gewerkt aan de herijking van het verdeelmodel voor het Gemeentefonds. De invoering van het nieuwe verdeelmodel is door het Rijk met een jaar uitgesteld. De effecten voor de gemeente Heerenveen zijn nog niet bekend. Het is onbekend of de noodzakelijke compensatie voor de hogere uitgaven binnen het sociaal domein, plaats gaat vinden als er een nieuw verdeelmodel wordt ingevoerd.

De tijdelijke extra middelen die het Rijk beschikbaar stelt als compensatie voor de hoge uitgaven binnen de Jeugdwet, zijn tot 2022 beschikbaar. Het rijk heeft in aansluiting op het uitstel van de herijking van het verdeelmodel, voor 2021 de tijdelijke compensatieregeling voortgezet. Voor Heerenveen gaat het om € 850.000 op jaarbasis (voor 2020 en 2021). In 2019 ontvingen we € 1.150.000 als extra compensatie.

Regionale acties en initiatieven

Taskforce kostenreductie

Als vervolg op de adviezen van de taskforce kostenreductie en het eindadvies van de stuurgroep van maart 2020, is de afgelopen maanden gewerkt aan de implementatie van de adviezen.

Met name de versterking van het regionale contractmanagement en het aanscherpen van contractvoorwaarden heeft vanuit SDF de nodige aandacht gekregen. Per 1 juli 2020 en per 1 januari 2021 worden de nodige extra contractvoorwaarden ingevoerd. Allemaal gericht op een grotere grip en sturing door gemeenten.

Het GSO SDF (waarin zes gemeentesecretarissen/Algemene directeuren namens de achten gemeenten participeren) heeft als opdracht te monitoren op welke manier gemeenten invulling geven aan de opdracht die aan hun gemeenten is verstrekt. Later in deze brief hebben wij de situatie voor onze gemeente weergegeven.

Tot nu toe zijn de resultaten van de "afrekening conversie"¹ (de 7^e actie die in de adviezen aan de taskforce is genoemd) nog niet te geven. De actie is nog niet afgerond omdat intensief overleg met meerdere instellingen noodzakelijk was om de definitieve terugbetaling te kunnen bepalen. Ook moet er nog een definitieve onderlinge verdeling van de opbrengsten van de afrekening conversie tussen gemeenten worden vastgesteld. Wij hebben de te verwachten incidentele financiële opbrengst niet ingeboekt. We verwachten de conversie-actie voor het vaststellen van de jaarrekening 2020 af te kunnen ronden. Uiteraard informeren wij u op dat moment.

¹ Bij de overgang naar het nieuwe bekostigingssysteem in 2018, zijn alle cliënten in zorg opnieuw "geïndiceerd": daarbij zijn trajecten soms gedeeltelijk dubbel gefinancierd (zowel in het oude als in het nieuwe systeem). Het corrigeren van deze onterechte betalingen is de afrekening conversie.

Wel kunnen we al constateren dat de projectgroep conversie niet alleen financiële resultaten heeft geboekt. Er is ook inzicht en kennis opgedaan in hoe aanbieders administreren en zorgtrajecten in 2018 hebben afgerekend bij gemeenten. Uit de eindrapportage van de projectgroep wordt duidelijk welk effect dit heeft op het terug te vorderen geldbedrag.

Bekostigingsmodel

Een belangrijk gegeven is dat het bekostigingsmodel, de contracten en het contractmanagement binnen de jeugdzorg regionaal zijn belegd bij SDF. De contracten 2021 zijn op basis van de adviezen van de taskforce kostenreductie zo veel als mogelijk aangepast en voor zover dat passend is binnen de overeengekomen inkooprechtelijke kaders. Dit heeft o.a. geresulteerd in een indexering van de tarieven per 1 januari 2021.

Ter voorbereiding op de nieuwe aanbesteding van specialistische jeugdhulp, is mede op verzoek van Heerenveen een evaluatie van het bekostigingssysteem uitgevoerd. De uitkomsten van onze benchmark hebben mede bijgedragen aan dat besluit. De evaluatie van het bekostigingssysteem is afgerond middels een in september 2020 gepresenteerd evaluatieverslag. Dit verslag sturen wij als bijlage mee bij deze brief. Belangrijke conclusies uit de evaluatie zijn dat het bekostigingssysteem als zodanig kan blijven bestaan, maar dat er verbeteringen nodig zijn. Daarbij moet worden gedacht aan scherpere omschrijvingen van de ondersteuningsprofielen en intensiteiten, meer gezamenlijkheid en integraliteit tussen zorgaanbieders en verwijzers (gebiedsteams en gecertificeerde instellingen) en minder discussie over de in te zetten budgetten. Ook over het versterken van het opdrachtgeverschap door de Friese gemeenten gezamenlijk en de regie op de werking van het bekostigingssysteem, moeten besluiten worden genomen.

De voorgestelde verbeteringen in het bekostigingssysteem moeten leiden tot meer grip op de uitgaven en vormgeven van passende jeugdhulp en transformatie binnen de jeugdhulp door gemeenten en zorgaanbieders.

Lokale acties en initiatieven

Vertaling adviezen taskforce Kostenreductie jeugdhulp Friesland

De taskforce heeft een aantal adviezen specifiek op gemeenten gericht; we noemen ze hieronder kort en geven aan wat wij er lokaal mee gedaan hebben c.q. doen.

- Breng de capaciteit van de toegang op sterkte om te kunnen doen wat er moet worden gedaan op basis van de wet, het geldende bekostigingssysteem en de inzichten over verbetermogelijkheden.
 - o Met het vaststellen van de op dat moment passende formatie voor het team Jeugd en Gezin in 2019 (en de verwerking van de lasten in de gemeentebegroting vanaf 2020) hebben we aan dit advies voldaan. Eind 2020 evalueren we de werkwijze, taken en verantwoordelijkheden van het TJG. Dan komt ook de vraag aan de orde of de bezetting van het team nog steeds toereikend is. Uiteraard zullen we de uitkomsten van de evaluatie met u delen.
- Zoek de samenwerking met andere verwijzers (en dan met name de huisartsen) op en introduceer het gebruik van Zorgdomein.
 - o Vanaf de 2^e helft van 2019 zijn er gezamenlijke casuïstiekbesprekingen met jeugdartsen en praktijkondersteuners.
 - o De POH jeugd in de huisartsenpraktijken Jubbega en Nieuwehorne functioneert naar tevredenheid en zorgt aanwijsbaar voor een afname van de verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp².
 - o Met de huisartsenpraktijken die onderdak vinden in het gezondheidscentrum Schoterpoort is afgesproken dat via een medewerker van het TJG de functie POH jeugd wordt ingevuld vanaf 1 december a.s..
 - o Onze gemeentelijke ambitie is om meer POH jeugd in te zetten; daarvoor is echter een besluit van de betreffende HAGRO of huisarts noodzakelijk. We

² De POH 'er in Jubbega heeft in 2019 270 cliëntcontacten gehad; 41% van de vragen konden door de POH 'er zelf worden afgehandeld; 47% leidde tot een verwijzing. 50% van die eigen contacten van de POH 'er was binnen 2 gesprekken afgehandeld, 80% binnen 5 contacten. 75% van de eigen contacten was binnen 10 weken afgehandeld.

zoeken naar alternatieve mogelijkheden om de samenwerking tussen het TJG en de huisartsen te intensiveren (en zo meer onderbouwde verwijzingen naar gespecialiseerde jeugdhulp tot stand te brengen of deze verwijzingen door korte lichte interventies te voorkomen).

- Het TJG is vanaf 1 april aangesloten op Zorgdomein, waardoor huisartsen eenvoudig jeugdigen/gezinnen kunnen aanmelden.

Benchmark

Wij willen beter inzicht krijgen in de kostenontwikkeling binnen de jeugdhulp. Om die reden hebben we in het voorjaar een benchmark opgezet waarin we de gegevens van acht gemeenten met elkaar hebben vergeleken. De groei van het aantal jeugdigen in zorg en de stijging van kosten (duurdere trajecten) binnen de jeugdhulp zijn in algemene zin de verklarende factoren voor kostenontwikkeling. Ze zijn beiden ook te beïnvloeden en daarvoor hebben we de benchmark opgezet.

Door de vergelijking met en het inzicht in het beleid en werkwijze in andere gemeenten die aan de benchmark meedoen, hopen wij de een beter beeld te krijgen van mogelijke acties om de kostenontwikkeling om te buigen. Het benchmarkrapport van juli 2020 hebben wij u reeds eerder toegezonden. Inmiddels hebben nog vier Friese gemeenten aangegeven mee te willen werken aan de verdieping van de benchmark die we ten behoeve van de Perspectiefnota 2021 willen uitvoeren. Daarmee komt het totale aantal aan de benchmark deelnemende gemeenten op twaalf (Súdwest Fryslân, De Fryske Marren, Noard East Fryslân, Smallerlingland, Waadhoeke, Harlingen, Heerenveen, Hoogeveen, Utrecht, Deventer, Moerdijk en Bergen op Zoom).

Uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare kostenontwikkeling jeugdhulp

Een andere belangrijke ontwikkeling in het kader van de kostenontwikkeling is het uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare kostenontwikkeling jeugdhulp. Verderop in deze brief gaan we daar nader op in.

Transformatie

Transformatie gaat niet in eerste instantie over kostenbeheersing, maar over het beter maken van het stelsel van zorg voor jeugdigen. Desalniettemin zijn wij ervan overtuigd dat een betere werking van het stelsel niet alleen zal leiden tot betere zorg voor de jeugd, maar ook tot het wegnemen van inefficiënties, waardoor ook een kostenreductie kan worden gerealiseerd. Transformatie is echter een kwestie van lange adem. Transformeren gaat over het veranderen een stelsel dat op vele fronten aan het vastlopen is. De makkelijke oplossingen liggen niet op tafel – anders hadden we ze al uitgevoerd. Transformatie is een gezamenlijke zoektocht, waarvan de resultaten pas op langere termijn zichtbaar zullen worden. De ontwikkelingen op dit vlak doen zich eveneens voor op rijksniveau, op regionaal en op lokaal niveau (waaronder het uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare kostenontwikkeling jeugdhulp).

Ontwikkelingen op rijksniveau

Kamerbrief 'Perspectief voor de Jeugd'

In maart ontvingen wij de brief 'Perspectief voor de Jeugd' van het Ministerie. Deze brief hebben wij ter informatie bijgevoegd bij onze brief van maart aan u. Het Ministerie geeft in de brief aan dat de keuze om gemeenten integraal verantwoordelijk te maken binnen het sociale domein in stand blijft. Wel legt het Ministerie extra verplichtingen aan gemeenten op. Op hoofdlijnen betekent dat het volgende: elke jeugdhulpregio is verplicht een regionale agenda op te stellen en er moeten intergemeentelijke afspraken worden gemaakt om samen te kunnen zorgen voor zowel een sluitend (boven) regionaal zorglandschap, de transformatie als inkoop van jeugdhulp. Daarnaast komen er normen voor opdrachtgeverschap, voor reële tarieven en voor zorgvuldigheidsvereisten en aanbestedingsprocedures. De samenwerking met de veiligheidsketen (jeugdbescherming en – reclassering) moet intensiever en Gecertificeerde Instellingen (verantwoordelijk voor jeugdreclassering en – bescherming) krijgen, als het om ondersteuningsbehoefte van hun cliënten gaat, meer doorzettingsmacht richting gemeenten.

Inmiddels zijn de onderwerpen uit de brief van maart 2020 verwerkt in een aanscherping van de Jeugdwet, die voor internetconsultatie is voorgelegd aan gemeenten. Ook de VNG en onze jeugdhulpregio hebben op het wetsvoorstel 'Wet verbetering beschikbaarheid zorg voor jeugdigen' gereageerd. Onze Friese reactie is als bijlage bij deze brief gevoegd. Er waren nog 272 andere reacties op het wetsvoorstel. Het ministerie beraadt zich op de reacties en de vraag of het wetsvoorstel aangepast zou moeten worden. De bedoeling is dat er rond de jaarwisseling een advies van de Raad van State wordt gevraagd over het definitieve voorstel.

Een scherpe regionale visie kan vertaald worden in de inkoopafspraken die we regionaal maken. Ook kan de visie behulpzaam zijn bij het aanjagen van de transformatie bij de (hoog)specialistische zorgaanbieders. Wanneer wij als Friese gemeenten hierin de krachten bundelen, kunnen we – zeker bij de provinciaal opererende aanbieders – meer voor elkaar krijgen. Voorwaarde is wel dat we er in slagen met elkaar een scherpe en doorleefde transformatievisie op te stellen. Dat is met 18 gemeenten geen sinecure.

Een ander belangrijk element is de nadruk die het Ministerie legt op een lerende praktijk: niet iedereen mag zelf het wiel uitvinden. Het inrichten van een lerende praktijk is een van de speerpunten van de regionale werkplaats transformatie jeugdhulp en in het regionale actieplan zorg voor de jeugd: Foar Fryske Bern. Daar wordt in onze regio dus al aan gewerkt. Ambtelijk en bestuurlijk zijn wij daar als gemeente Heerenveen vertegenwoordigd.

Uiteraard zullen wij u informeren over de regionale acties en lokale consequenties van de wetswijzingen die in 2021 zullen worden doorgevoerd.

Ontwikkelingen op regionaal niveau

Centrumregeling SDF

Voor onder andere de inkoop van jeugdzorg is in 2017 gekozen voor intergemeentelijke samenwerking via de centrumregeling SDF. Deze gemeenschappelijke regeling betreft de taakoverdracht van gemeenten aan de gemeenschappelijke regeling en de gezagsverhoudingen binnen die regionale samenwerking.

De centrumregeling is recent geëvalueerd. In deze evaluatie hebben wij aangegeven dat de besluitvorming binnen het samenwerkingsverband niet altijd efficiënt en transparant verloopt. Ook hebben we gepleit voor een grotere betrokkenheid van de individuele gemeenten aan de voorkant. Dit is een voorwaarde om de regionale transformatieopgaven aan te kunnen laten sluiten op de lokale ontwikkelingen -en zo een effectief samenspel tussen beiden te creëren. Wij hebben daarom gepleit voor versterking van het opdrachtgeverschap van de individuele gemeenten ten opzichte van / binnen het samenwerkingsverband. Over de evaluatie en onze inbreng daarin bent u op 9 september bijgepraat. U heeft toen ook het document ontvangen waarin onze inbreng in de evaluatie is verwoord.

Het evaluatierapport wordt eind december aan u toegestuurd. U zal worden gevraagd in te stemmen met een aantal richtinggevende uitspraken. Op basis van de richtinggevende uitspraken zullen de afspraken over de intergemeentelijke samenwerking worden aangepast. De uiteindelijke inrichting van het samenwerkingsverband zal later in 2021 aan u zullen worden voorgelegd. Vanzelfsprekend bieden wij deze documenten aan u aan in combinatie met een waardering van onze kant van de voorgestelde maatregelen.

Regionale werkplaats transformatie jeugdhulp

Het is Friesland gelukt om als opvolger van de Academische werkplaats transformatie jeugdhulp, via ZonMW voor vier jaar budget binnen te halen om de regionale werkplaats transformatie jeugdhulp te blijven financieren. Met behulp van de ZonMW subsidie en cofinanciering van de partners in de regionale werkplaats, is € 800.000 beschikbaar om structureel aandacht te geven aan reflectie en daarmee verbetering van de jeugdhulp inhoud te geven.

De regionale werkplaats brengt de wetenschappelijke wereld (RUG en UMCG), de Noordelijke Hogeschool Leeuwarden/ Stenden, onderzoekers vanuit zorgaanbieders en de uitvoeringspraktijk binnen de jeugdhulp bij elkaar.

In de regionale werkplaats worden drie thema's opgepakt. Het thema onderwijs – zorg, het thema leren van ervaringen en ontwikkelingen in het land en het thema maatwerkaanpak. Met die thema's wordt een extra stimulans gegeven aan de transformatie en aan samenwerking tussen betrokken partijen.

Actieplan Foar Fryske Bern

Via het Actieplan Foar Fryske Bern werken de Friese gemeenten samen aan een aantal innovatieve projecten rondom de thema's 'leren van casussen', 'ketenbreed samenwerken', 'onderwijs & zorg', en 'kind in beeld bij scheidingen'. Dit gebeurt overigens in een aparte projectorganisatie, dus buiten SDF om. Voor meer informatie verwijzen we naar foarfryskebern.nl.

Onze pilot op basisschool Skoatterwiis is uitgekozen voor extra ondersteuning vanuit het thema 'onderwijs en zorg'. Deze extra ondersteuning bestaat uit een analyse van de zorgbehoefte van de kinderen op deze school en begeleiding bij het gesprek over de vraag of we de ondersteuning aan deze kinderen effectief en efficiënt hebben georganiseerd. Dit helpt ons om de ervaringen binnen deze pilot te vertalen naar andere scholen in Heerenveen.

Ontwikkelingen op lokaal niveau

Op lokaal niveau wordt langs twee hoofdlijnen vorm gegeven aan de transformatie van de zorg voor de jeugd. Dit zijn de verbinding, onderwijs-zorg en het uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare jeugdhulp.

Verbinding onderwijs – zorg

Een belangrijke pijler in ons transformatiebeleid is de versterking van de verbinding tussen onderwijs en zorg. Onderwijs en zorg zijn twee werelden, waarin men elkaar niet vanzelfsprekend goed kent of verstaat. Het bij elkaar brengen van deze werelden zal leiden tot betere afstemming van ondersteuning die vanuit beide werelden aan jeugdigen wordt gegeven. Daarbij vormen een gezamenlijke taal, een gezamenlijke focus en onderling vertrouwen essentiële voorwaarden voor een geslaagde transformatie. Daarom staat binnen dit project co-creatie centraal. Het draagvlak voor deze aanpak blijkt uit de verklaring Samen aan de Slag die door alle onderwijsbesturen is getekend. Met hen is afgesproken dat in het vervolgproces kinderopvang, maatschappelijk werk en het welzijnswerk worden betrokken. De COVID-maatregelen vormen echter een ernstige belemmering voor de voortgang: zonder fysieke ontmoetingen is het praktisch onmogelijk om de gezamenlijke taal, focus en onderling vertrouwen tot stand te brengen. Bovendien zijn onze partners druk met het aanpassen van hun werkprocessen en gebouwen aan de maatregelen, waardoor er ook bij hen minder tijd beschikbaar is voor dergelijke intensieve processen. Op kleine schaal zijn we momenteel bezig met de verdere uitwerking, om straks – als fysieke bijeenkomsten weer mogelijk zijn – hier volop mee aan de slag te gaan.

In de pilot op basisschool Skoatterwiis wordt op een hele praktische manier vormgegeven aan de verbinding tussen onderwijs en zorg. De ervaringen binnen deze pilot zullen worden gebruikt voor de doorontwikkeling van het beleid op dit vlak.

Uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare jeugdzorg

Hoewel de zorgaanbieders provinciaal gecontracteerd worden en daarmee veel van de sturingskracht richting zorgaanbieders bij SDF ligt, zijn wij ervan overtuigd dat we ook op lokaal niveau met hen in gesprek moeten over de transformatie. De feitelijke transformatie vindt immers plaats in de leefwereld: de wereld van professionals die elke dag in onze gemeente aan het werk zijn, ten behoeve van 'onze' jeugdigen en samen met onze scholen, jongerenwerkers en maatschappelijk werkers. Daarom dat er in de

Kadernota is aangekondigd dat we - in partnerschap met zorgaanbieders uitvoeringsplan getransformeerde jeugdzorg gaan opstellen.

U bent in april via een beeldbelsessie betrokken bij de discussie over de bestuurlijke richting die we m.b.t. jeugdhulp zouden willen invullen. U heeft in die raadsessie aangeven op hoofdlijnen de beleidsdoelen te willen behouden en daarnaast dat deze doelen via co-creatie met de jeugdhulpaanbieders verder geconcretiseerd zouden moeten worden. Het gebruik van het door het Nederlands Jeugd Instituut ontwikkelde kwaliteitskompas, zou daarbij ook in uw ogen erg passend kunnen zijn.

De oorspronkelijke opzet en planning van het uitvoeringsplan is opgesteld voordat alle corona-maatregelen van kracht waren. We hebben door COVID-19 te maken met een andere werkelijkheid die met name het beoogde participatietraject erg onder druk zet. Juist als we willen werken aan co-creatie is het essentieel om dit proces met elkaar te doorlopen. Het creëren van een gezamenlijke taal, een gezamenlijke focus en onderling vertrouwen beschouwen wij als essentiële voorwaarde voor een geslaagde transformatie. De mogelijkheden die beeldbellen ons bieden zijn hiervoor ontoereikend. Ook voor de zorgaanbieders geldt dat zij hun tijd en capaciteit momenteel nodig hebben om te voldoen aan de maatregelen. Van zorgaanbieders horen we dat de tweede golf leidt tot een hoger verzuimpercentage, waardoor er eveneens minder tijd beschikbaar is voor deelname aan een proces van co-creatie. We stellen dit participatietraject dan ook voorlopig uit, tot fysieke bijeenkomsten weer mogelijk zijn.

De herijking van het proces betekent dat de oorspronkelijke planning en vervolgstappen anders ingericht gaan worden. Hieronder in het kort de te nemen stappen en een voorlopige planning (de oorspronkelijke planning en aangepaste planning zijn beide opgenomen). Indien fysieke bijeenkomsten in maart weer mogelijk zijn, verwachten wij eind 2^e kwartaal van 2021 een concept uitvoeringsplan voor de jeugdhulp aan u te kunnen voorleggen.

Wat	Onderwerpen	Wanneer (oorspronkelijk)	Wanneer (aanpassing)
Raadsbijeenkomst	Verkenning wensen en verwachtingen gemeenteraad	Maart 2020	23 april 2020
Externe expertmeeting	. Uitwerken invulling partnerschap . Inventariseren belangrijkste gezamenlijke maatschappelijke opgaven . Uitwerken lerende setting	Maart 2020	Februari 2021
Raadsbijeenkomst	. Verkenning financiële doelstelling raad . Verwachtingen in kaart t.a.v. verwijzers, zorgaanbieders en "voorliggende veld"	Juni 2020	Maart 2021
Werk sessie partners	. Concretiseren transformatieopdracht voor komende twee jaar . Concretiseren invullen "passende hulp" . Voorwaarden bij normaliseren en de-medicaliseren	Juni 2020	Maart 2021
Collegevergadering	Collegeadvies en -voorstel	September 2020	Mei 2021
Raadsvergadering	Vaststellen uitvoeringsplan getransformeerde en beheersbare jeugdhulp	Oktober 2020	Juni 2021

Tot slot

Ondanks de beperkingen van de COVID-maatregelen zitten we, zoals u hiervoor heeft kunnen lezen, niet stil. Veel van de ontwikkelingen die we hierboven beschreven hebben, hebben plaatsgevonden in de laatste maanden. Ondertussen is onze aandacht

vanzelfsprekend ook deels verlegd.

Op provinciaal niveau (de bij jeugdhulp betrokken zorgaanbieders werken immers op grotere schaal dan alleen lokaal) zijn via de projectorganisatie Foar Fryske Bern en SDF mogelijkheden gecreëerd zodat hulpverleners contacten met hun cliënten via beeldbellen kunnen blijven onderhouden ondanks de COVID maatregelen. Het initiatief Friese Jeugdhulp online is zo ontstaan.

We blijven zoeken naar mogelijkheden voor verbinding. Zo zijn we nadrukkelijk betrokken bij de gesprekken met de grote aanbieders van jeugdhulp in de provincie. Zij bieden een groot deel van de specialistische jeugdhulp (65%) en alle hoog specialistische jeugdhulp. Met hen spreken we over meer en intensievere samenwerking om zo de hulp aan jeugdigen te verbeteren en door bundeling (niet in elk domein een vergelijkbare hoog specialistische voorziening) de kosten naar beneden te brengen.

Het team Jeugd en Gezin heeft de afgelopen maanden het contact met ouders en jeugdigen goed in stand weten te houden. Als dat noodzakelijk was via face tot face contact en ook door telefonisch of via beeldbellen nauw contact te houden. Mede door de bereikbaarheid en beschikbaarheid van onze gezinswerkers heeft de hulp voortgang gehouden.

Bel gerust als u vragen heeft

Heeft u vragen over deze brief? Neem dan contact op met Han Tuller (beleidsregisseur sociaal domein) door te bellen naar 06 11315234.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Heerenveen.
De gemeentesecretaris, De burgemeester,

Jeroen van Leeuwestijn

Tjeerd van der Zwan

Als bijlagen bij deze brief sturen wij de door SDF opgestelde evaluatie van het bekostigingssysteem gespecialiseerde jeugdhulp mee (september 2020) en de reactie op de internetraadpleging over de aanpassingen in de jeugdwet van 4 september 2020.